

Semper reformanda?

Om kyrkans evangeliska katolicitet

Det lär vara så att på medeltiden uppfattade man tidens gång på motsatt sätt jämfört med i dag. Man betraktade tiden som när man rör en eka med blicken riktad mot den sträcka man rott – mot det förflutna. Och med ryggen vänd mot roddriktningen – mot framtiden. Så var det helt enkelt därför att det förflutnas landskap var det enda om vilket man kunde veta någonting. Historien kunde överblickas, beskrivas och analyseras, medan framtiden låg höljd i total dimma. Om framtiden visste man då som nu ingenting trots alla försök till spådomar och förutsägelser.

I skärningspunkten mellan de båda riktningarna vill SPT verka för att främja Svenska kyrkans liv på alla dess nivåer. Var står kyrkan nu? Vilka vägar har hon gått och vilken väg bär vidare? Utan historia blir kyrkan vilsen, utan framtidsvisioner blir hon handlingsförlamad. SPT:s strävan är därför såväl att förstå kyrkans liv i samtiden som att visionärt försöka skönja hur kyrkan ska möta kommande tider. Det är inte en fråga om vad vi väntar av kyrkan utan om vad Kristus väntar av henne, inte om hur kyrkan ska anpassas till samtiden utan om hur Kristus sänder henne in i varje ny tid.

SPT:s perspektiv är med nödvändighet större än Svenska kyrkan så som Kristi kyrka är större än någon nationalkyrka. Ändå är det i Svenska kyrkans sammanhang som SPT står. Det är där SPT vill ge inspiration till levande församlings- och gudstjänstliv likaväl som att vara en profetisk röst rakt in i maktens korridorer.

Det gångna året – reformationsjubileets år – har gett anledning att reflektera mycket över nuet, över de senaste femhundra årens kyrkohistoria likaväl som att försöka skönja vägen vidare. Redan under själva reformationsårhundradet vände man tillbaka till kyrkans första tid. Ingen reformation sker på djupet utan att återknyta till det ursprungliga, till det en gång givna, men som genom tidens utnötningsprocess förvandlats intill oigenkännlighet.

Detta återvändande till reformationens grundtankar och än mer, till kyrkans tidigaste källor i Skriften, hos kyrkofäderna och de tre symbola, tycks dock ha förflackats till någon sorts bejakande av kyrkans ständiga förändring – ett *semper reformanda*. Men är det verkligen reformationens avgörande insikt att kyrkan måste befinna sig i ständig förändring, en fras som närmast förefaller ha nyttjats som ursäkt för att Svenska kyrkan troget ska spegla just samtiden? Som kyrkostyrelsens vice ordförande uttryckt saken: »Kyrkan är ju en del av det omgivande samhället och kan inte stå kvar i åsikter som inte hänger med samhällsutvecklingen.»

I vilket fall så använde inte Luther »någonsin den numera ofta brukade frasen *ecclesia semper reformanda (est)*, varmed man i regel har velat framhäva en ständig förändring som kyrkligt program ... En för Luther begriplig och användbar innebörd hade frasen endast haft om man därmed velat understryka kyrkans förpliktelse att alltid besinna sig och gripa tillbaka på kyrkans ursprung och grundval. Troheten mot en sådan förpliktelse utesluter inte förändring, men vänder upp och ner på vad som är gammalt och vad som är nytt» (*Aurelius/Kjeldgaard-Pedersen, Nåd och frid i Kristus! Martin Luther i ljuset av hans brev. Verbum 2017, s. 16*).

En kyrka i sann och djup förändring är som kronan vilken utvecklas därför att rotsystemet är intakt. Utan rötter förtvinar kronan, utan krona multnar rötterna. Detta återvändande till rötterna är förutsättningen för att möta framtiden – och möta den i ekumenisk öppenhet. De fem imperativen, som den luthersk-katolska enhetskommissionen tog fram för att klargöra hur dessa kyrkor i dag ser på reformationens tvistefrågor och som undertecknades vid högtidlighållande av reformationsminnet i Lund den 31 oktober 2016, måste tas på allvar. I fokus för imperativen står kyrkans enhet, att stävja splittringen för att i stället söka enheten,

sträva efter den och så »gemensamt återupptäcka kraften i evangeliet om Jesus Kristus för vår tid».

I sitt hälsningsanförande vid öppnandet av årets kyrkomöte anknöt kardinal Anders Arborelius till reformationen »som en reform av många för Kristi kyrka ... Hon måste ju leva i ständig omvändelse till evangeliet och förnyelse under Andens ledning. Hon är alltså *Ecclesia semper reformanda*. Hon är botgörerska på pilgrimsvandring ... Det räcker inte med en enda reform eller reformation utan det är en ständig väg till en allt djupare Kristusefterföljelse, till allt mer broderskap, vittnesbörd och tillbedjan.»

Kallelsen till en djupare Kristusefterföljelse är sant ekumenisk. Förutsättningen för all enhetssträvan ligger i att försöka urskilja i vilken riktning hon förs av trons djupa ström – av »*regula fidei*».

Den ekumeniska kartan har under de senaste åren alltmer ritats om. De liberalteologiska kyrkosammanhangen saknar livskraft medan de samfund som är medvetna om rötterna, om den klassiskt kristna tron tillämpad i nutiden, växer. I detta är SPT tydlig, vilket framgår av programförklaringen i varje nummer, att SPT »vill vara en röst för klassisk kristen tro i Svenska kyrkan på den allmänliga kyrkans trosgrund. Tidningens perspektiv bygger på förtroende för att kyrkans Herre, Jesus Kristus, genom sin Helige Ande leder dess utveckling genom seklerna och i vår tid. Därför är arvet från fornkyrka, reformation och kyrkoväckelse av normerande betydelse också för vår kyrka.»

För bara drygt ett par decennier sedan bidrog ärkebiskop Bertil Werkström på sitt ödmjuka sätt till att relationen påtagligt förbättrades mellan den romersk-katolska kyrkan och Svenska kyrkan. Den senare kunde till och med nämnas som en brokyrka mellan den katolska och de reformerade kyrkorna. Idag tycks dock detta trots alla stolta deklARATIONER vara alltmer avlägset. Därför är det mer angeläget än någonsin att SPT, med sin betoning av det apostoliska och allmänkyrkliga – katolska – fortsätter att både kritiskt analysera utvecklingen inom Svenska kyrkan och ge inspiration, mod och vilja till förnyelse. Det allmänkyrkliga/katolska arvet är större än någon enskild kyrka eller samfund men måste medvetet bevaras, fördjupas och förnyas. För enhetens skull.

Kyrkan byggs och levs underifrån. Så vill SPT vara en viktig källa för att inspirera församlingar och enskilda som vill leva i genuin svensk- och allmänkyrklig anda – i sann evangelisk katolicitet. SPT vill bidra till teologisk fördjupning för att främja en kyrka där friheten och glädjen i Kristus lyser fram och evangeliets svindlande nådesfröjd erbjuds dem som hungrar och törstar efter rättfärdighet – en kyrka som lever evangelisation, som undervisar utifrån Skriftens levande Ord och vilar i tillit till sin Herre. En kyrka som är Kristi kyrka, som till människors bästa är en trogen tjänare åt Kristus.